

Wydział Dyrygentury, Kompozycji i Teorii Muzyki

**SYLABUS PRZEDMIOTU DO PLANU STUDIÓW
OBOWIĄZUJĄCEGO OD ROKU AKADEMICKIEGO 2026/2027**

NAZWA PRZEDMIOTU	Filozofia
KIERUNEK <i>właściwe podkreślić</i>	• <u>dyrygentura</u> • <u>kompozycja i teoria muzyki</u> • muzyka i media
SPECJALNOŚĆ <i>właściwe podkreślić</i>	• <u>dyrygentura symfoniczno-operowa</u> (obowiązkowo) • <u>kompozycja</u> (obowiązkowo) • kompozycja muzyki do filmu, gier i mediów • <u>teoria muzyki</u> (obowiązkowo) • muzyka w komunikacji medialnej
POZIOM STUDIÓW <i>właściwe podkreślić</i>	• <u>licencjackie</u> • magisterskie
OSOBY PROWADZĄCE PRZEDMIOT:	
dr Danuta Stankiewicz	
ZAŁOŻENIA, CELE ORAZ CHARAKTERYSTYKA PRZEDMIOTU:	
Już Arystoteles twierdził, iż "wszyscy ludzie z natury pragną wiedzy". Jednak wykształcenie wynoszone z gimnazjum czy z liceum jest cząstkowe. Także wstępując w mury akademickie, student poświęca się jednej profesji. A charakterystyczne i wspólne tak dla człowieka, żyjącego przed wieloma dziesiątkami wieków, jak i tego współczesnego, jest to, iż nie zadowala się on poznaniem wycinkowym, ale dąży do zgłębienia rzeczywistości w świetle pierwszych zasad i ostatecznych przyczyn. Człowiek chce wiedzieć, dzięki czemu rzeczywistość istnieje; jak wyjaśnić, że coś jest; jak wyjaśnić, że to co jest, to jest coś (coś i jest); jak wyjaśnić, że to jest i czym to jest (istota i istnienie)? Człowiek pyta: kim on jest; jakie jest jego pochodzenie i przeznaczenie; jakie miejsce przysługuje mu wśród innych bytów? Z tego dążenia człowieka do ogólnej i ostatecznej prawdy o świecie i o sobie samym zrodziła się filozofia. Celem głównym wykładów będzie uświadomienie studentom, iż filozofia jest orężem, ale i pancerzem intelektualnym, pozwalającym uniknąć niebezpieczeństw w dziedzinie poznania, działania, tworzenia i religii. Tak postawiony cel ogólny, osiągnięty zostanie przez pochylenie się nad następującą problematyką szczegółową. Po pierwsze, optyka historyczna wyznacza cel umiejętnego poruszania się po dziejach filozofii, by móc analizować minione i aktualne procesy, zachodzące w świecie, które nurtują człowieka współczesnego. Po drugie, postrzegając od strony metafizycznej celem jest uzmysłowienie, iż kwestia istnienia bytu nie jest oczywista, gdyż rzeczy istnieją, choć nie muszą istnieć. Po trzecie, przyjmując ogląd epistemologiczny celem jest zrozumienie podstaw realnego uzgadniania się w poznaniu z rzeczywistością. Po czwarte, z antropologicznego punktu widzenia celem jest zgłębienie faktu bycia człowiekiem, tj. bycia	

jednością psychofizyczną, która przejawia się w harmonijnym współdziałaniu ciała i duszy oraz faktu obecności w człowieku aktów duchowych, takich jak poznanie intelektualne i wolne dążenie.
Po piąte, z perspektywy etycznej celem jest uwrażliwienie na wartości, aby na podstawie norm moralnych dokonać oceny czynu ludzkiego w wymiarze dobra, przynależnego człowiekowi.
Po szóste, uwzględniając stanowisko filozofii religii celem jest ukazanie, iż człowiek jako osoba, byt rozumny i wolny, posiada strukturę religijną, czyli że jest on z natury istotą religijną.
Po zrealizowaniu programu wykładów z Filozofii, która jest mądrością i królową nauk, studenci powinni samodzielnie i bezinteresownie dążyć do odpoznawania rzeczywistości i do kontemplowania prawdy dla niej samej: *Scire propter ipsum scire — per artem Philosophiae!*

WYMAGANIA WSTĘPNE I DODATKOWE:

Otworzenie się nie tyle na myślenie o świecie, ile na proces rozumiejącego poznania realnego bytu.

ZAŁECANE FAKULTATYWNE KOMPONENTY PRZEDMIOTU:

Zaleca się pogłębienie wykładów podanymi poniżej pozycjami bibliograficznymi.

BIBLIOGRAFIA PODSTAWOWA:

1. Powszechna Encyklopedia Filozofii, t. 1-10, Lublin 2000-2009.
2. TATARKIEWICZ W., Historia filozofii, t. 1-3, Warszawa 1988.
3. Wprowadzenie do filozofii. Przewodnik, Gondek P. (red), t. 1-3, Lublin 2000.

BIBLIOGRAFIA UZUPEŁNIAJĄCA:

1. Antologia tekstów filozoficznych, Kałuża K., Pelc A. (red.), t. 1 i 2, Kraków 2002.
2. Byt i poznanie, Pajók A., Podraza-Ucińska G., Zalewski Z. (opr.), t. 1 i 2, Kraków 1993.
3. DŁUBACZ W., O kulturę filozofii, Lublin 1994.
4. GILLET M. S., Kształtowanie charakteru, Lublin 2001.
5. GILSON E., Byt i istota, tłum. P. Lubicz, J. Nowak, Warszawa 1963.
6. GILSON E., Realizm tomistyczny, tłum. P. Lubicz, J. Nowak, Warszawa 1968.
7. HOMPLEWICZ J., Etyka pedagogiczna, Warszawa 2000.
8. JAROSZYŃSKI P., Człowiek i nauka, Lublin 2008.
9. KIEREŚ H., Człowiek i cywilizacja, Lublin 2007.
10. KIEREŚ H., Człowiek i sztuka, Lublin 2006.
11. KIEREŚ H., Służyć kulturze, Lublin 1998.
12. KRĄPIEC M. A., Człowiek i kultura, Lublin 2008.
13. KRĄPIEC M. A., Człowiek i polityka, Lublin 2007.
14. KRĄPIEC M. A., Człowiek i prawo naturalne, Lublin 2009.
15. KRĄPIEC M. A., Człowiek jako osoba, Lublin 2004.
16. KRĄPIEC M. A., Dlaczego zło?, Lublin 2005.
17. KRĄPIEC M. A., Ludzka wolność i jej granice, Lublin 2004.
18. KWIATKOWSKI F., Filozofia wieczysta w zarysie, t. I-III, Kraków 1947.
19. MARYNIARCZYK A., Człowiek wobec świata, Lublin 2009.
20. WISTUBA H., Człowiek. Kultura. Znaki czasu, Olsztyn 1981.
21. WOJTYŁA K., Elementarz etyczny, Wrocław 1991.
22. WOJTYŁA K., Miłość i odpowiedzialność, Lublin 2001.
23. WOJTYŁA K., Osoba i czyn oraz inne studia antropologiczne, Lublin 2000.
24. WOJTYŁA K., Zagadnienie podmiotu moralności, Lublin 2001.
25. WORONIECKI J., Katolicka etyka wychowawcza, t. I, II cz.1, II cz. 2, Lublin 2000.
26. ZDYBICKA Z. J., Człowiek i religia, Lublin 2006.

EFEKTY UCZENIA SIĘ – WIEDZA:

1. Student przedstawia rys historyczny nazwy „filozofia” definiuje filozofię, dokonuje jej podziału i umiejscawia wśród innych dziedzin.
2. Student rozpoznając różne koncepcje metafizyki, tłumaczy właściwości i prawa bytu oraz elementy subontyczne.
3. Student dostrzega przyczynowy sposób bytowania rzeczy i formułuje koncepcję poznania

analogicznego. 4. Student dokonuje analizy faktu ludzkiego „od zewnątrz” i „od wewnątrz”, wyodrębniając rozumienie człowieka jako osoby. 5. Student identyfikuje człowieka jako istotę rozumną, wolną, mówiącą, społeczną i kulturotwórczą. 6. Student wymienia cele ludzkiego działania i rozróżnia normy moralne. 7. Student charakteryzuje metody filozoficzne i ilustruje kryteria moralności. 8. Student nazywa rodzaje czynów i przeszkód im towarzyszących, mając świadomość, iż podłożem działań jest natura ludzka.
EFEKTY UCZENIA SIĘ – UMIEJĘTNOŚCI:
1. Student posługuje się filozofią jako orężem i pancerzem intelektualnym, moralnym i twórczym. 2. Student w poznawaniu czegokolwiek wyprowadza wnioski na podstawie pierwszych zasad bytu. 3. Student utożsamia przyczynę z bytem i wykrywa, iż wszystko co jest ma swoją przyczynę, gdyż nie ma skutku bez przyczyny. 4. Student klasyfikuje rzeczywistość wystrzegając się sceptycyzmu i relatywizmu. 5. Student weryfikuje argumenty w przedstawianiu koncepcji antropologicznych. 6. Student potrafi oceniać swoje czyny, a punktem odniesienia będą tu ogólne moralne zasady i szczegółowe reguły ludzkiego działania.
EFEKTY UCZENIA SIĘ – KOMPETENCJE SPOŁECZNE:
1. Student w rozwoju osobowym jest zorientowany na to, co mądre, a nie na to, co modne. 2. Student bezinteresownie dąży do zgłębiania rzeczywistości i do kontemplowania prawdy dla niej samej. 3. Student docenia rolę tradycji, pamiętając, iż nowoczesnym jest nie tylko to, co nowe, bowiem to stare, które nie zostało wyparte przez nowe jest nowoczesne. 4. Student docenia formę i treść międzyludzkiej komunikacji, promując wzorcową normę wymowy polskiej i rzeczowo przedstawiając swoje poglądy. 5. Student jest wrażliwy na prawdę, dobro i piękno. 6. Student wykazuje odpowiedzialność za swoje czyny.

semestr przedmiotu:	I	semestr realizacji przedmiotu w toku studiów:	3
wymiar godzin:	30	ilość pkt. ECTS:	2
rodzaj zajęć <i>właściwe podkreślić</i>	• wykład • ćwiczenia • seminarium	sposób zaliczenia <i>właściwe podkreślić</i>	• E - egzamin • ZO - zaliczenie z oceną • Z - zaliczenie bez oceny
TREŚCI PROGRAMOWE WRAZ Z OPISEM EFEKTÓW KSZTAŁCENIA:			
1. <i>Distinctio terminorum</i>: rozróżnienie pojęć, określenie filozofii, jej podział miejsce wśród innych nauk oraz rys historyczny. 2. Błędne sposoby myślenia w filozofii: eklektyzm, historyzm, nihilizm, pragmatyzm, scjentyzm. 3. Stanowiska, tendencje i prądy filozoficzne: absolutyzm, fideizm, iluminacjonizm, monizm, iluminizm, spirytualizm. 4. Zdrowy rozsądek, z którego wychodzi wszelkie poznanie, na straży realizmu i sensowności filozofii. 5. Doniosłość tez filozoficznych w budowaniu światopoglądu prawdziwie racjonalnego. 6. Poznawcza koncepcja porównywania nauk szczegółowych i filozofii w celu dostrzeżenia ich specyfiki i powiązania. 7. Wiara i rozum jako „dwa skrzydła, na których duch ludzki unosi się ku kontemplacji prawdy”.			

8. *Pojmowanie bytu (każdego tego, co istnieje) jako bytu (jako czegoś istniejącego) celem ustalenia ostatecznych racji jego istnienia.*
9. *Principia – bezpośrednio oczywiste, pierwsze i podstawowe zasady bytu.*
10. *Współczynniki przyczynowe odpowiedzi na pytanie „d l a c z e g o” konkretny, przygodny byt jest taki jaki jest i dlaczego istnieje.*
11. *Transcendentalia (byt, coś, rzecz, jedno, prawda, dobro, piękno) jako właściwości związane w sposób konieczny z naturą bytu.*
12. *Prawda, będąca zgodnością rzeczy i intelektu przejawem inteligibilności bytu.*
13. *Problem kłamstwa, czyli mowy niezgodnej z myślą mówiącego.*
14. *Amabilność bytu, ujawniającego się jako dobro.*
15. *Zagadnienie zła jako takiego, będącego niebytem w sobie, które może istnieć tylko w jakimś bycie, zatem w dobru.*
16. *Piękno jako synteza prawdy i dobra, splatająca się w jedno przeżycie: rozkoszy płynącej z intuicyjno-kontemplatywnego poznania bytu.*
17. *Brzydota jako bezpodstawnie wysuwana kategoria bytu w estetyce naszych czasów.*
18. *Wyróżnienie w bycie możliwości i aktu wynikiem analizy ruchu.*
19. *Złożenie bytu materialnego z materii i formy zwane teorią hylemorfizmu.*
20. *Wzajemne przyporządkowanie czynnika egzystencjalnego i esencjalnego jednego bytu.*
21. *Przyporządkowanie substancji, której przysługuje wsobność i przypadłości, której istocie przysługuje istnienie w czymś drugim.*
22. *Osobnik, osoba, osobowość.*
23. *Analogia bytu jako przeciwstawienie pojęciom jednoznacznym i wieloznacznym.*
24. *Wielkość i nęcza metafizyki.*
25. *Aspekty doskonałości filozoficznej.*
26. *Homo creator culturalis – kultura jako sposób ludzkiego bytowania.*
27. *Filozoficzne teorie człowieka.*
28. *Zasadnicza interpretacja faktu bycia człowiekiem, czyli jednością psychofizyczną.*
29. *Homo vivens – antropologiczne koncepcje ciała ludzkiego.*
30. *Homo loquens – sfera mowy ludzkiej w funkcji komunikatywno-interpersonalnej.*

METODY DYDAKTYCZNE:

Postawione powyżej założenia i cele ogólne przedmiotu osiągnięte zostaną przez pochylenie się nad treścią problematyki szczegółowej metodami:

1. *opartymi na słowie, jak:*
 - a. *wykład,*
 - b. *opowiadanie,*
 - c. *pogadanka,*
 - d. *opis,*
 - e. *dyskusja,*
 - f. *praca z książką;*
2. *aktywizującymi, jak:*
 - a. *burza mózgów,*
 - b. *inscenizacja,*
 - c. *sytuacyjna,*
 - d. *problemowa.*

WARUNEK ZALICZENIA KURSU WRAZ Z METODAMI I KRYTERIAMI OCENIANIA:

Na ocenę, wieńczącą cykl wykładów z zakresu "Filozofii" w drugim semestrze, złożą się następujące kryteria:

1. *obecność;*
2. *aktywne uczestnictwo w zajęciach;*
3. *zaliczenie wyznaczonych zadań;*
4. *ostateczne zaliczenie kolokwium.*

semestr przedmiotu:	II	semestr realizacji przedmiotu w toku studiów:	4
wymiar godzin:	30	ilość pkt. ECTS:	2
rodzaj zajęć <i>właściwe podkreślić</i>	• wykład • ćwiczenia • seminarium	sposób zaliczenia <i>właściwe podkreślić</i>	• E - egzamin • ZO - zaliczenie z oceną • Z - zaliczenie bez oceny
TREŚCI PROGRAMOWE WRAZ Z OPISEM EFEKTÓW KSZTAŁCENIA:			
1. <i>Homo rationalis – poznanie ludzkie jako relacja podmiotu poznającego do przedmiotu poznawanego.</i> 2. <i>Proces przejścia od scientia do sapientia kształtowaniem umiejętności korzystania ze zdobytej wiedzy.</i> 3. <i>Homo socialis – człowiek istotą społeczną.</i> 4. <i>Zagadnienie duszy ludzkiej.</i> 5. <i>Duchowość i nieśmiertelność duszy ludzkiej.</i> 6. <i>Pochodzenie duszy ludzkiej.</i> 7. <i>Antropologiczne koncepcje pochodzenia człowieka.</i> 8. <i>Homo liber – człowiek istotą wolną.</i> 9. <i>Intelektualizm i woluntaryzm jako stanowiska, wyrażające stosunek rozumu do woli.</i> 10. <i>W poszukiwaniu granicy ludzkiej wolności – indeterminizm i determinizm.</i> 11. <i>Obowiązek szanowania życia drugiego człowieka a dopuszczalność zabicia człowieka we własnej obronie.</i> 12. <i>Godność osoby ludzkiej a moralne implikacje aborcji.</i> 13. <i>Cel podmiotu działającego (finis operantis) i cel dzieła, jakie ten podmiot wytwarza (finis operis).</i> 14. <i>Etyka relacji międzysobowych.</i> 15. <i>Ekologia ducha.</i> 16. <i>W poszukiwaniu własnej tożsamości.</i> 17. <i>Homo meditans – dojrzałość duchowa człowieka.</i> 18. <i>Dobro-cel: przedmiot ludzkich aktów.</i> 19. <i>Normy moralne probierzem moralnego postępowania.</i> 20. <i>Podział czynów, których podłożem jest natura ludzka.</i> 21. <i>Przeszkody ograniczające świadomość i wolność aktu.</i> 22. <i>Finalizm i eudajmonizm motorem życia ludzkiego.</i> 23. <i>Służebna rola aksjologii i deontologii w ocenie aktów ludzkich.</i> 24. <i>Aretologia jako sposób ludzkiego działania.</i> 25. <i>Wady moralne jako usprawienienia ujemne.</i> 26. <i>Odpowiedzialność moralna wynikiem dojrzałości bytu ludzkiego.</i> 27. <i>Zagadnienie radości w chorobie, w starości i śmierci a problem eutanazji.</i> 28. <i>Problemy etyczne w zagadnieniu mass media.</i> 29. <i>Poznanie konkretnych technik dezorientacji celem ustrzeżenia się manipulacji.</i> 30. <i>Cele i zadania etyczne pracy.</i>			
METODY DYDAKTYCZNE:			
Postawione powyżej założenia i cele ogólne przedmiotu osiągnięte zostaną przez pochylenie się nad treścią problematyki szczegółowej metodami: 1. opartymi na słowie, jak:			

- a. wykład,
 - b. opowiadanie,
 - c. pogadanka,
 - d. opis,
 - e. dyskusja,
 - f. praca z książką;
2. aktywizującymi, jak:
- a. burza mózgów,
 - b. inscenizacja,
 - c. sytuacyjna,
 - d. problemowa.

WARUNEK ZALICZENIA KURSU WRAZ Z METODAMI I KRYTERIAMI OCENIANIA:

Na ocenę, wieńczącą cykl wykładów z zakresu "Filozofii" w drugim semestrze, złożą się następujące kryteria:

- 1. obecność;
- 2. aktywne uczestnictwo w zajęciach;
- 3. zaliczenie wyznaczonych zadań;
- 4. ostateczne zaliczenie kolokwium.